

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Ima vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru a pošiljanjem na dom za cete leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske države 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača za leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo Slovenskega Gospodara v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katal. kmetovnega društva“ dobivajo list brez posebnih naročnin. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se se vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vasprednja naročnina, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petstoteke za enkrat 15 vin, za dvakrat 25 vin, za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne varte reklamacije se poštnine prave.

Današnja številka obsega 10 strani in Gospodarske Novice.

Cigan ostane cigan.

Cigan je ukradel kmetu najlepšega konja, ga zajahal ter se požuril ž njim v daljavo. Kmet je tatvino kmalu opazil, tudi zajahal konja ter ga pognal za ciganom. Ko mu je blizu, potegne cigan samokres ter odda strel za strelom na kmeta. Tat je bil dober, strelec slab. Ko je oddal zadnji strel, je bil kmet še vedno nezadet. Sedaj je cigan spremenil svojo politiko, stopil s konja ter hitel proti kmetu, rekoč: „Za Boga milega, kaj sem storil?! Streljal sem na svojega najboljšega prijatelja! Nisem te spoznal! Oprosti! Hvala Bogu, da te nisem zadell!“ Cedit se je same prijaznosti nasproti okradenemu kmetu.

Kdo ne spozna v ciganu takoj našega slovenskega liberalca? Kmetu krade ugled in kjer more, ga tudi gmotno oškoduje. Liberalci se čuti nad kmetom in delavcem nekaj silno vzvišenega. Na zadnjem občenem zboru liberalne stranke se je slovesno povdarjalo, da je njih stranka gospodarska stranka. Na zborovanih odlični liberalci javno žalijo kmečki stan in liberalni časopisi opisujejo kmeta kot zabitega in neznačajnega, ga imenujejo kot cunjo in polbabo. Kdor tega ne verjame, naj še enkrat prečita prvi uvodni članek v zadnji številki našega lista.

Vstrajno se ogibajo liberalci vsakega dela, ki bi ljudstvu koristilo in ga vzdignilo. Izobraževalno delo so prepustili popolnoma katoliškim strankam. Za organizacijo mladine nimajo nobene brige, kajti prirejanje plesov pač ne bomo imenovali organizacije. Za gospodarsko povzdigo ljudstva se le tam pehajo, kjer lahko liberalni advokati zraven mastno služijo. Delavska organizacija jim je popolnoma neznana stvar. Kmet in delavec je liberalcu manj vredno bitje, kot je liberalci visoko nadkriljuje.

Liberalci so kakor cigan, ki ukrade kmetu konja in še strelja nanj. Toda pridejo volitve. Takrat skrije liberalni cigan svoj samokres, stopi z visokega konja, se približa kmetu ter spozna v njem naenkrat svojega najboljšega prijatelja. Poln svetega navdušenja je za njegovo dobrobit, za njegovo izobrazbo, za njegovo mladino, gospodarstvo in ne vemo, kaj še vse. In so kmetje, ki ne spoznajo liberalca, kateri jim je ukradel konja in streljal ves čas na-nje.

Na Kranjskem se je ravno odigrala igra o kmetu in liberalnem-ciganu. Skozi 6 let so liberalci zmerjali čez kmeta ter ga obkladali z vsemi priimki. Proti vsaki stvari, ki bi naj koristila kmetu, so se borili kakor razdivjeni Levi. Toda naenkrat so prišle deželnozbornske volitve. Liberalci bi radi razven mestnih še tudi par kmečkih mandatov, da bi jim bilo mogoče ustanoviti liberalno strahovlado proti kmetom v deželi. Z vsi silo so se vrgli na kmečke mandate. Strgali so svojo gnusno liberalno krinko z obraza ter si izvolili staro ime liberalcev ob volitvah: „neodvisna kmečka stranka“. Vsak škric je bil mahoma postal neodvisen kmet. Izlivali so cele golide laži in obrekovali čez prave kmečke kandidate. Kakor povodenj se je vtila liberalna hinavščina po celi deželi.

Sedaj so volitve minule. Liberalni cigani bodo zopet šli nazaj v svoje stare brloge ter odložili za 6 let firmo neodvisnih kmetov. Čez 6 let bodo gotovo prišli zopet na svetlo, kajti cigan ostane cigan.

Osebo-dohodninski davek.

Včeraj, dne 10. t. m., se je imelo glasovati v drž. zbornici o novi vladni predlogi za osebo-dohodninski davek. Glavno določilo je, da se davek o dohodnini čez 10.000 K zviša. Pri dohodnini pod 10.000 K ostane davek kakor dosedaj. Davek se zanaprej ne bo imenoval več osebo-dohodninski davek, ampak samo dohodninski davek. Začne se davek kakor dosedaj pri dohodnini 1200 K. Slovenski štajerski poslanci so se trudili, da bi zmanjšali dosedanje trdobe tega zakona in zadobili olajšave za iste, ki plačujejo sicer po starem ključu, a vendar pri sedanjih gospodarskih razmerah težko občutijo vijak, kakor hitro se nekoliko trdnjše privije. Poslanec Roškar je stavil predlog, da se začne davek še komaj pri dohodnini od 2000 K, ali vsaj 1600 K, poslanec Pišek je predlagal, naj se posestnikom, ki nimajo čez 500 K čistega katastralnega donosa, sploh dohodninski davek ne predpisuje. Poslanec Verstovšek je grajal postopanje davčnih uradov na Slovenskem Štajerju. Finančni minist-

ster se je branil proti Roškarjevemu in Pišekovemu predlogu. O Roškarjevemu predlogu je tožil, da mu vzame, ako se začne dohodnina z 2000 K za davek računati, 8–9 milijonov, ako z 1600 K, pa 4 milijona kron, finančni minister pa je radi tega vložil predlog, da dobi nove davke, ne pa, da se dosedanjim odpove. Vrh tega se je opozarjalo na dejstvo, da se v drugih državah začne dohodninski davek mnogo nižje kakor pri nas. Na Ogrskem se začne že z doneskom 800 K, Prusija je postavila kot spoštno mejo 900 mark, Bavarska 600 mark (zraven še davek na glavo po 1 K), Badenska 900 mark, Hesenska 500 mark, Vrttemberg 500 mark, Saksonska 400 mark.

Glede Piškove predloge pa je povdarjal minister, da se bo sicer tudi po novem zakonu jemal katastrofalni donos za podlago pri odmerjanju za dohodninski davek, toda v dejstvu se bo računilo z istimi katastrofalnim donosom. Kaka usoda je zadela včeraj pri glasovanju Roškarjev in Pišekov predlog, nam še ni znano, toda to je gotovo, da so naši poslanci hoteli rešiti, kar se sploh rešiti da.

Večina poslancev, posebno oni, ki so tudi v deželnih zborih pri večini in morajo skrbeti za deželne finance, stoji ob strani finančnega ministra. Od novih davkov bodo namreč tudi dežele dobile velike prispevke, naša Štajerska blizu 3 milijone, Kranjska čez 1 milijon kron. Ta reč seveda koristi večinam v deželnih zborih, toda pravici na ljubo moramo pač priznati, da to čutijo davkoplačevalci sploh. Dolgeve, ki jih dela večina v štajerskem deželnem zboru, bo morala plačati cela dežela in kljub vsem krivicam, ki se nam gode v deželnem gospodarstvu, vendar ne bo mogli, da ne bi višji državni prispevek koristil tudi našemu ljudstvu.

Obžalujemo, da se pri prenosu dohodninskega davka niso dale v zbornici doseči večje polajšave. Pripomniti pa moramo, da velika večina poslancev odobrava stališče poslance Roškarja, da bi se morala svota dohodkov, od katere naj se prične plačevati dohodninski davek, v sedanjih razmerah znatno zvišati in to tudi zahteva za v prihodnje. Zdaj je šlo za to, ali naj se finančni načrt sprejme, ali ne. Ko bi se bil Roškarjev predlog sprejel, bi bil finančni načrt sam padel v vodo, kar bi za nas štajerske Slovence pač ne bila nobena nesreča v sedanjih razmerah.

Ne more se pa trditi, da bi novi dohodninski zakon ne imel nobenih ugodnosti za kmeta. Kmet najboljše ve, koliko je ura za njegove pravice, če poslušajo socialne demokrate in mestne prebivalce. Ti so pravi toplomer zanj. V zbornici in prej v odseku smo pa ravno liberalne in socialno-demokratske poslance slišali prav velikokrat, kako so rohnili in se jezili, češ, da novi dohodninski zakon gleda samo na kmetovalce. Izmed socialnih demokratov sta godla pesem zlasti Winarsky in dr. Renner, izmed liberalcev pa dr. Licht in Kuranda. Pač bi si želeli, da bi imeli ti ljudje bolj prav, kakor imajo, toda nekaj je pa resnice na tem, da so kmečki poslanci koristili svojih volilcev v tem zakonu pošteno zastopali.

Zahtevali so, naj bi se tisti katastralni dohodek upošteval pri kmečkih dohodkih tako, da bi kmeta, ki bi imel čistega katastralnega dohodka pod 500 kronami, sploh davkarja morala gledati na dohodninski davek pustiti pri miru. Socialni demokratje so pa zahtevali, naj bi se čisti katastralni dohodek sploh ne upošteval in so povdarjali, da bi moral vsak kmet pravzaprav plačevati dohodninski davek. V zakon se je pa sprejelo, da se mora upoštevati katastralni dohodek kot pomožno sredstvo pri določitvi dohodkov; torej je vendar-le deloma obveljala kmečka zahteva. Za to reč so se hudo vojskovali kmečki poslanci že prvič, ko se je sklepal dohodninski davek. Vlada se je takrat zvišala na vse strani in v zakon se ni nič sprejelo, pač pa je v izvršilnih določilih nekaj besedi o čistem katastralnem donosu, pa tudi zaviti, da jih lahko gospodarka obrača kakor hoče. Zato pa vidimo, da marsikje tudi kmete, ki imajo manj nego 800 K čistega katastralnega obnosa, tišči dohodninski davek. Novi zakon ne bo slabši, nego je bil stari, pač pa upamo, da bo odslej praksa pri davčnih oblastih bolj ljudomila. Glavna reč pa ostane seveda potrebna razsodnost pri kmetih, da se znajo proti nasilju in krivici braniti. Že danes lahko napovemo, da bo naša Kmečka Zveza poskrbela, da bodo dobili naši kmetje v tej reči potrebne pouka in za sestavo napovedb in pritožb tudi dejansko pomoč.

Ugodno je v novem zakonu, da bo kmet lahko

poleg obresti od dolgov med stroške vsteli tudi pravno obvezno amortizacijo do 1% začasnega dolga, pri dohodkih pod 3000 K do 1000 K amortizacijske kvote. Dozdaj tega ni bilo. Kmet, ki ima dolg v hranilnici, ki ga odplačuje z letno amortizacijsko kvoto, bo lahko to kvoto zaračunal med stroške, ki se morajo odbiti od njegovih dohodkov.

Pravičeno je tudi, da se bo novi zakon oziral na število otrok. Kdor ima 4 otroke, se mu bo dohodninski davek začel računati še-le od 1400 K dalje, kdor jih ima 6, pa od 1600 K.

Hvaležni smo kmečkim poslancem, da so odbili veliko nevarnost, ki je pretila od socialnih demokratov in liberalcev. Ti so namreč hoteli, naj bi se hrana, ki jo porabi kmet za-se in za svoje otroke, ki mu delajo, upoštevala med dohodke. To se je srušeno preprečilo.

Največja ugodnost za kmeta se nam pa zdi v tem, da bo zdaj mogoče velike bogatine ne samo višje, marveč tudi od njihovih pravih dohodkov obdavčiti. Milijoni dohodkov so se dozdaj lahko poskrili; zdaj bo pa mogoče pregledati knjige takim velikim sleparjem in na podlagi njihovih knjig izračunati dohodke. Bali se bodo visokih kazni in napovedi bodo že zavoljo tega mnogo pravičnejše. Upati smemo, da se bodo tu dobili milijoni, in da vsled tega ne bo treba siliti za groši po suhih kmečkih mošnjčkih. Izkušnja bo pokazala, da je to, kar zahteva Piškova resolucija v korist kmetu, pa tudi davčni gospodski, ki si s tem, če se je drži, prihrani sila mnogo nepotrebnih pisarij in praznega dela.

Tri delavce ubilo.

Na Fali ob Dravi gradijo električne naprave. Pri delu je zaposlenih okrog 200 delavcev. Dela so združena z velikimi nevarnostmi, ker so odri (rušiti) napravljeni zelo visoko ob Dravi in nad Dravo in žal tudi zelo površno. Radi te površnosti se je zgodilo v Fali že več nesreč.

Nesreča pa, ki se je zgodila v sredo, dne 3. decembra, presega vse dosedanje. Okoli 4. ure popoldan je vozil vlak, katerega ima podjetje za prevažanje gradiva, na katerem je bil naložen predelec, ob levem bregu Drave tik državne ceste, ki pelje na Koroško. Da gre delo hitreje izpod rok, so zgradili tamkaj ogradje in položili na isto železniški tir. Ker je pa bilo ogradje že preperelo in trhlo, se je zgrudilo in podrl pod težo vozov v hipu, ko je vozil vlak čez. Trije z zemljo obloženi železniški vozovi so se prevrnili in pokopali štiri delavce pod seboj. Delavca Janeza Severja, doma iz Vučevsasi na Murskem polju, je usmrtilo pri priči. Delavca Antona Geratiča iz Negove in Fr. Domanjko in Murskih Zasavov, so pa spravili na prvi vlak ter odpeljali v mariborsko bolnišnico. Franc Domanjko je umrl že na kolodvoru v Mariboru, Anton Geratič pa eno uro pozneje v mariborski bolnišnici. Delavcu Alojziju Čerču je pa zdrobilo obe nogi in bo, četudi ozdravi, revež vse svoje življenje.

Kakor se pripoveduje, je nadzorstvo pri podjetju v Fali zelo nezadostno. Tvrdba, ki gradi elektrarno, stremi pred vsem za tem, da se opravi dosti dela, delavce se vedno priganja k delu, a za njihovo varstvo je skrajno slabo poskrbljeno. Oblast je nastanila na Fali orožnike, a skrbela bi naj tudi, da bi trdila bolj mislila na zdravje in življenje ubogih delavcev.

Politični ogled.

— Prostost sv. Očeta. V Milanu se je vršil pretečen teden socialni tečaj, na katerem je nadškof Rossi v velikem govoru izjavil in odločno povdarjal, da sv. cerkev ni nikoli skušala pravic države skrajšati ali omejiti, ker priznava, da je vsaka državna oblast božja naprava. Pa tudi cerkev mora biti kot božja ustanova popolnoma svobodna. Z ozirom na rimskega papeža je Rossi zahteval, naj vse države skrbijo in prevzamejo jamstvo, da bo sv. Oče popolnoma neodvisen. Prostost sv. Očeta naj bo zagotovljena ne samo od Italije, temveč tudi zavarovana od vseh svetovnih držav. Ta govor se sliša kot odgovor papeža na zadnji kraljev govor v italijanskem državnem zboru. Nadškof Rossi je bil namreč par dni, predno se je

začel milanski tečaj, pri sv. Očetu v Rimu. Katoličani celega sveta iskreno želijo, da bi bil sv. Oče v resnici svoboden in ne jetnik italijanske vlade, kakor je sedaj.

— **Državni zbor.** Prejšnjo sredo je državni zbor končal podrobno razpravo o drugem delu predloge glede spremembe osebno-dohodninske davka. V seji dne 10. t. m. se je vršilo glasovanje o tej predlogi. Jutri, dne 12. t. m., bo končana razprava o prispevkih posameznim deželam. Določeno je namreč, da dobe posamezne dežele gotove svote od novih državnih dohodkov, ki se v državnem zboru sklenejo. Od 12. do 17. decembra bo zboroval zopet galški deželni zbor.

— **Volitve na Kranjskem.** V Ljubljani je pri ožji volitvi dne 6. t. m. s pomočjo socialnih demokratov zmagal liberalci Turk. Glasovi Slovenske Ljudske Stranke so se zopet pomnožili. Naš kandidat Kregar je dobil 1680 glasov. Zadnja liberalna trdnjava se torej maje. — V torek, dne 9. decembra, se je vršila volitev iz kmečkih občin. Izid nam sedaj, ko to pišemo, še ni znan. A soditi po razpoloženju, ki vlada med volilci, gotovo zmagajo na celi črti kandidatje S. L. S. Natančen izid objavimo med najnovejšimi vestmi. — Hud boj se bo razvil letos v mestni skupini. Liberalcem bo v njih starih trdnjavah slaba predla. S. L. S. je postavila v mestni skupini sledeče kandidate: Za Ljubljano Ivan Kregarja in dr. Lovro Pogacnika; za Kranj—Škofjo Loko profesorja Sušnika; za Novo Mesto in dolenska mesta ravnatelja trgovske šole, B. Remeca; za Idrijo dekana Mihaela Arkota; za Vrhniko—Postojno—Lož dr. Marolta in za Kamnik—Radovljico—Trzin dr. Gregoriča. Volitev v mestni skupini bo dne 16. decembra. Veleposestvo volit dne 20. decembra. Listi pišejo, da se bo novoizvoljeni deželni zbor sešel koncem decembra k tritedenskemu zasedanju.

— **Volilni boj na Hrvaškem** letos, kakor kažejo znamenja, ne bo tako hud kakor prejšnja leta. Letos vlada kaže ne bo s kruto silo uplivala na volitve, kakor je bilo dosedaj na Hrvaškem v navadi. Listi proglašajo popolno svobodo pri volitvah. Če bo le res? Stranke so že postavile svoje kandidate. Letos je toliko kandidatov, da pridejo na vsak okraj povprečno po 4 možje, ki bi radi sedeli na poslanskem sedežu. — Spor v stranki prava se še ni popolnoma polegel, vendar je pričakovati, da bosta obe struji vsaj v volilnem boju edini. — Ban Škrlec je dne 4. t. m. nastopil bansko službo. V nastopnem govoru je obljuboval, da bo kot ban deloval vedno v procvit Hrvatske in Slavonije. Prejšnjemu banu Cuvaju se je omračil um.

— **Spor med Čehi in Nemci** skušajo zopet poravnati. Obnovila so se mirovna pogajanja, ki pa še dosedaj radi nemške trgovskosti in češke odločnosti v obrambi narodnih pravic niso dovedla do uspeha. Češki agrarci in narodni socialisti grozijo v državnem zboru z obstrukcijo, ako se na Češkem komisarijat v kratkem ne odpravi in se ne razpiše nove volitve za češki deželni zbor.

— **Galški deželni zbor** je začel v petek, dne 5. decembra, zborovati. Glavna točka razprav je prenova deželnega volilnega reda. Do sedaj se še ni dosegel noben znaten uspeh. Poljaki se trdovratno držijo svojih prejšnjih predprav. Rusini pa krepko zahtevajo svoje pravice in pretijo, da bodo v drž. zboru obstruirali, če se ne ugodí njih zahtevam.

— **Obstrukcija v občinskem zastopu.** Do sedaj smo bili vajeni, slišati o obstrukciji v državnih in deželnih zborih. V občinskih sejah so obstrukcije bolj redke prikazane. Te dni pa je izbruhnila obstrukcija v občinskem zastopu mesta Line na Gornjem Avstrijskem. Mesto je imelo do sedaj pri občinskih volitvah 4 razrede. V 4. razredu so bili izvoljeni socialni demokratje. Sedaj pa bi nemškonalna večina obč. zastopa 4. razred rada zopet odpravila. Temu pa se socialni demokratje odločno upirajo in so začeli dne 3. t. m. v občinskem svetu z obstrukcijo. Na ta način upajo premagati nemško nakano.

— **Volitve na Bolgarskem** so ugodno izpadle za vladno stranko, katera je prijazna Avstriji. Pridobila je od 204 mandatov 60%. Rusofilski kandidati so skoro povsod propadli. Bivši minister Danev, kateri je upal v mestih na zmago, je s svojo stranko hudo pogorel. V večjih mestih so skoro povsod prodrli socialni demokratje. Za vladno stranko bo v novem bolgarskem državnem zboru najmočnejša agrarna (kmečka) stranka, potem pridejo socialni demokratje, ki so pa tudi nasprotniki rusofske politike.

— **Nova kneževina Albanija** bo vendar dobila svojega vladarja. Te dni so evropske velevalsti ugodile kandidaturi vidskega princa ter so ga potrdile za kneza Albanije.

— **V Zabernu na Elzaškem v Nemčiji** si je nek častnik, kakor smo že zadnjič poročali, dovolil predrznost, da se je nasproti svojim vojakom zelo zaničljivo izrazil o tamošnjem prebivalstvu, ki je katoliško. Zato je v mestu Zabern nastalo veliko razburjenje. Stvar je prišla tudi v nemški državni zbor, kjer je zagovarjal vojaško državni kancelar in vojni minister. Državni zbor pa vladnih izjav ni vzel na znanje ter izrazil vladi nezaupnico, ki pa zadene tudi cesarja. Katoliški Centrum je imel pri tej priliki odločilno besedo proti izzivanju vojaštva. V Alzaciji se vrše velike demonstracije. — Cesar Viljem je poklical ministrskega predsednika Betman-Holvega k sebi in je naročil, da se vojaška posadka premesti iz Zaberna drugam. Namesto, da bi se kaznovali krivičastniki, se je kaznovalo mesto z odpoklicanjem vojaštva. Tako se deli pravica na Nemškem.

— **Ruski car Nikolaj** namerava prihodnjo spomlad obiskati rumunskega kralja Karola v Bukareštu in kralja Petra v Belgradu. Bolgarije in Avstrije pa se bo baje izognil. S tem svojim obiskom hoče ruski stric pokazati svojo naklonjenost do obeh držav. V Rumuniji in Srbiji se že sedaj veselijo tega obiska.

— **Francosko ministrstvo Barthou je odstopilo,** ker je izrekla državna zbornica ministrstvu glede najetja posojila nezaupnico. Za vladni predlog je glasovalo 276, proti pa 290 poslancev. Predsednik Poincaré je odstop ministrstva sprejel. Novo ministrstvo bo imenovano tekom tega tedna. Svobodomiselnici in liberalci se med seboj ne ubogajo.

— **Kako je v Mehiki?** Vojska, punt, požigi, umori, tatvine in nemiri trajajo naprej. Vladne čete bežijo pred zmagovalnimi vstasi iz kraja v kraj. Vstajška armada že koraka proti glavnemu mestu Mehiki. Združene države, katere močno podpirajo ustaše, so poslale še enkrat glas predsedniku Huerti, naj odstopi, a mož, ki je zelo častihlepen, noče prav ubogati svojih pohlepnihih sosedov. Ako ne bo kmalu odstopil, se bosta punt in vojska nadaljevala. Japonci baje že pripravljajo svoje bojne ladje, da jih pošljejo Huerti na pomoč proti ustašem in Združenim državam.

— **Nekaj o Burij.** Gibanje Indijcev v angleških kolonijah (naselbinah) postaja jako nevarno. Južnoafriški Buri, ki uživajo, da si na zunaj odvisni od Britanije, na znotraj popolno samostojnost, so sklenili zoper pridne indijske delavce izjemne odredbe, ki jih izključujejo takorekoč od človeških pravic. Prišlo je do krvavih nemirov in zavrelo je tudi v Indiji sami. Indijski podkralj, lord Hardinge, je imel govor, v katerem se je postavil popolnoma na stran Indijcev in obsodil z ostrimi besedami ravnanje južnoafriške burške vlade. Buri, s katerimi so pri nas tako simpatizirali za časa njihove vojne z Anglijo, so pač germanskega pokolenja in kažejo, da niso boljši od svoje zlahte, ki jo poznamo.

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

14. nedelja: 3. adventna. Spiridion, škof; Nikazij.
15. ponedeljek: Jernej, škof; Kristina, devica.
16. torek: Evzebij, škof; Albina, devica in mučenica.
17. sredo: + Kvatre. Lazar, škof; Berta, vdova.
18. četrtek: Gracijan, škof; Vnebald, opat.
19. petek: + Kvatre. Nemezij, mučenec; Fava.
20. sobota: + Kvatre. Liberat, muč., Peter K.

— **Cenjenim naročnikom.** Stavci, to so pomočniki, ki stavi in tiskajo časnike, zahtevajo od tiskarn take reči, ki jim jih tiskarne ne morejo izpolniti, ker bi se sicer večinoma same sebe s tem pokopale. Ker torej tiskarne ne morejo stavcem izpolniti njihovih zahtev, bodo stavci gotovo, če ne poprej, vsaj z novim letom 1914, ustavili delo in stopili v štrajk, in sicer v celi Avstriji. Po nekaterih mestih že sedaj ne delajo več. Če bodo stavci delo ustavili, seveda ne bo mogla nobena tiskarna v Avstriji tiskati časnikov. Nekaj časa torej ne bo izhajal noben list. Tudi „Slovenski Gospodar“ naročniki v tem slučaju parkrat ne bodo dobili. Cenj. naročniki! Ako torej o novem letu ali pa še pozneje „Slovenskega Gospodarja“ parkrat ne dobite, ostanite mirni in potrpite nekaj časa, dokler se spor ne poravna. Povejte to pojasnilo tudi dalje in podučite svoje tovariše! Reklamirajte listov ni potreba, ker bi reklamacija čisto nič ne pomagala. Ako naročniki „Slovenskega Gospodarja“ parkrat zaradi štrajka ne bodo dobili, ne bodo s tem nič oškodovani, ker bomo zato pozneje izdali bolj obširne številke in bomo s tem nadomestili izostanek za časa štrajka. Torej še enkrat: Ako bo štrajk v tiskarnah in ne bo lista, potrpite!

— **Osebnost.** Predsedstvo višje deželne sodnice v Gradcu je povodom upokojitve podelilo sodnijskemu slugi Ivanu Križmanu v Sevnici ob Savji častno svetinjo v znak 40letnega zvestega službovanja.

— **Odlikovan cerkovnik.** Višji cerkovnik pri stolnici v Gradcu, Janez Kopl, je za svoje dolgoletno zvesto službovanje odlikovan s srebrnim zaslužnim križcem. Kopl je rodom Slovenec iz emureškega okraja.

— **Dan „Slovenskega Gospodarja“.** Dunajski krščanski socialci so priredili letos meseca oktobra „bele nedelje“. Vse, kar krščansko čuti, je ob nedeljah slo agitiralo za krščanske liste. In uspeh ni izostal. Samo za en list so dunajski agitatorji pridobili 11.500 novih naročnikov! Isto delajo tudi socialni demokratje, ki imajo za razširjanje svojih listov „rdeče nedelje“. Naj poskusijo kaj takega tudi naši somišljeniki. Božični prazniki, Novo leto, dan sv. treh kraljev so kakor nalašč za take prireditve pripravni. Pogovorimo se še o tem, sporočite nam svoje nasvete in potem se pripravimo za naravnost veliko agitacijo, ki mora prinesiti „Slovenskemu Gospodarju“ najmanj 1000 novih naročnikov! Da je agitacija olajšana in bodo agitatorji imeli v posameznih župnijah pregled, koliko je dosežaj naročnikov „Slovenskega Gospodarja“ in kdo še ni naročen, jim preskrbimo prepis naročnikov dotične župnije. Tudi položnice so na razpolago. Ne strašimo se ne truda ne žrtev, ampak izpolnjujmo želje sv. Očeta, ki vedno priporočajo razširjenje katoliškega časopisa. Opozarjamo, da je še vedno v veljavi razpis nagrad za pridne agitatorje, ki nam pridobijo več novih plačujočih naročnikov.

— **Lepo nagrado** dobi, kdor pridobi „Slovenskega Gospodarja“ 5 novih naročnikov, kateri plačajo za l. 1914 celotno naročnino. Nagrade se bodo razpošiljale meseca februarja. Za 5 pridobljenih novih plačujočih naročnikov bo dobil agitator lepo vezan molitvenik ali stoječi križ. Kdor pa pošlje celotno naročnino za 20 novih naročnikov, dobi fino izrezljan stenski križ. Agitatorji naj si sami zapisejo, koliko novih naročnikov so pridobili in nas naj meseca februarja na to opozorijo.

— **Napredovanje katoličanov v Združenih državah severoameriških.** O tem je poročal škof dr. Glumvin iz Natchez-Mississippi povodom obiska svoje domovine Irske sledeče: Statistika zadnjega ljudskega štetja v Združenih državah Severne Amerike navaja, da od 90 milijonov celokupnega prebivalstva Združenih držav 50 milijonov ljudi ne pripada prav nobeni veroizpovedi. Razun tega ni nič manj kakor 175 raznih razkolniških verskih društev v Združenih državah. Katoličani v Združenih državah s svojimi 18 milijoni tvorijo enotno in najmočnejšo versko družbo. Med tem, ko so imeli katoličani v Združenih državah za časa Washingtona le enega škofa, 30 duhovnikov in 30.000 vernikov, je sedaj po 135 letih v Združenih državah vse drugače. Katoličani imajo sedaj že 3 kardinale, 14 nadškofov, 109 škofov in pa 17.800 duhovnikov. Za časa Washingtona je prišel na vsakih 121 prebivalcev Združenih držav le 1 sam katoličan, a sedaj je razmerje 1:6. Vsako leto prestopi nad 140.000 oseb, ponajveč iz višjih krogov iz anglikanske cerkve h katoliški cerkvi. Razvoj katoliške cerkve v Združenih državah je tedaj zelo razveseljiv.

— **Volitve na Saladskem.** Iz ogrske Slovenije se nam poroča: Zadnje dni meseca oktobra — tako nam pripoveduje naš znanec — so se vršile na Saladskem (to je dolenci del Prekmurja) volitve v županijski zastop, ki nekako odgovarja deželnim zborom v Avstriji. Izid teh volitev je za Slovence zopet žalosten. Ni samo to, da so izvoljeni sami Madžari in madžaroni, temveč so izvoljeni sami taki, kojim so koristi ljudstva deveta briga. In kako lahko bi si ljudstvo tukaj izvolilo take zastopnike, ki bi res skrbeli za njegove potrebe? Volilci so namreč v 2 volilnih okrajih sami Slovenci-katoličani. In v teh okrajih se je volilo sedaj 7 zastopnikov. Pa med izvoljenimi zastopniki ni takorekoč nobenega, ki bi bil v istini prijatelj ljudstva. Izid volitev nam torej jasno kaže, da tamošnje ljudstvo o pomenu županijskega zastopa ni nič poučeno in je prepuščeno raznim, dobro plačanim agitatorjem. Duhovništvo pa, ne samo, da ni kandidiralo — kar bi bilo pa prav lahko storilo in bi bili v slučaju kandidiranja izvoljeni brez dvoma tudi vsi duhovniki, kolikor se jih na Saladskem nahaja — temveč še niti dobrih kandidatov niso preskrbeli ljudstvu. Tako je na primer v turniškem volilnem okraju izvoljen celo 1 kalvinec (krivoverec), ki je kot grobovski oskrbnik eden najhujših zatiralcev vernega slovenskega ljudstva. Drugi izvoljeni zastopnik je pa zopet tak, ki obišče okraj le za časa volitev, drugače mu je pa tamošnje ljudstvo in razmere popolnoma neznane. Kako naj potem taki zastopniki skrbijo za koristi ljudstva?! Res žalostne razmere!

— **Lažljivo liberalno časopisje.** Glasilo liberalnih učiteljev, advokatov in uradnikov, „Slovenski Narod“, je dne 26. novembra t. l. prinesel sledečo „novico“: „Nesreča vsled pijanosti in praznovanja. V soboto, dne 15. novembra sta imela — kakor nam pišejo iz Kozjega — Janez in Terezija Javornik iz Gorjan na kozjanski okrajni sodnji neko pravdo zaradi svojega sina. Ker se je ta za njiju ugodno iztekla, sta bila oba prav vesela in sta šla v gostilno na liter dobrega. Vino pa je pokazalo svojo moč, tako, da sta komaj prikorakala domov. Tam sta se pa začela prepirati, kateri je bil kriv, da sta toliko zapila. Janez Javornik je v prepiru grozil svoji ženi: Le počakaj, baba, sam hudič se še pripelje po te v rdeči kočiji in te odpelje naravnost v pekel. V tem momentu pridrvi mimo rdeč avtomobil. Žena je v pijanosti in morda tudi praznovanju mislila, da je res še hudič za njo in je začela bežati, kar je mogla. Pri begu je pa tako padla, da si je pretresla možgane in se ji sedaj meša. Trinajstčak je torej vendar hud stric.“ — To novico si je resnicoljuben liberalen dopisnik kratkoma izmislil. „Slovenski Narod“, št. 280., z dne 5. decembra, je namreč moral prinesiti popravek, da dne 15. novembra sploh ni bilo tiste pravde, da omenjena nista bila pijana, da se nista pripravala in da je tudi vse drugo, kar trdi „Slovenski Narod“ v dotičnem dopisu, neresnično. Tako laže liberalno časopisje o priprostem kmečkem ljudstvu. Omenimo še, da ima glasilo dr. Kukoveca, „Narodni List“, in „Slovenski Narod“ (štajerske novice) enega in istega urednika. — Kmečko ljudstvo, pokaži svojim sramotilcem, to je liberalnim časnikom, vrata!

— **Kako sodijo o naših štajerskih liberalcih Slovenci na Gorenjskem.** List „Gorenjec“ piše: „Z narodnostjo sleparijo liberalci še dandanes na Spodnjem Štajerskem in se imenujejo „Narodna stranka“. Tudi kranjski liberalci so se nekaj tako imenovali. Če smo rekli, da sleparijo z narodnostjo, nismo nič preveč rekli. Čemu se pa vežejo s socialnimi demokrati? Ali jim ni znano, da so socialni demokratje načelno nasprotniki narodnega čustva? In vendar se z njimi dobro razumejo in lepo prjazno skupaj zborujejo. Seveda na teh zborovanjih narodnjaki ne zinejo besedice o narodnosti, da svojih zaveznikov ne razžalijo. Nedavno so bili tako skupaj na shodu v Trbovljah. Govorila sta dr. Kukovec, vodja „narodnjakov“, in pa Sitter, vodja nenarodnjakov (socialnih demokratov)“.